

MAGYARORSZÁG ÉS A NAGYVILÁG.

Budapest, Julius. 14.

(ERZSÉBET KIRÁLYNÉ) már aug. 26-án Gödöllőre fog érkezni és ott már szeptember elején megkezdődnek a kedvelt vadászatok, melyeken királyi őfelsége is részt vesz, ki néhány nappal később ugyan, mint a királyné, de szintén fel fogja keresni e kedvenc tartózkodási helyét. Már folynak is az előkészületek a felséges uralkodó pár fogadására, főleg azon tekintetben, hogy a Káposztás-Megyeren épülő vadászlak befejezésével sietnek. A régi vadászlak, mely ott állt, az igényeknek többé nem felelt meg s már tavaly történt legfelsőbb helyről gondoskodás, hogy egy diszebb, kényelmesebb vadászlak emelkedjék a régi helyén. Sok munkaerő dolgozik most a felszerelésen s remélik, hogy őfelségei, midőn megérkezésük alkalmával megtekinthetik, legmagasabb megelégedésüket fogják nyilvánítani. A budai királyi várban is vittek keresztül újabban egy czélszerű reformot, t. i. új vízvezeték alkalmaztatott s a mű felette sikerült. A víztartó a várban, a krisztinavárosi oldalon, a bástyánál van elhelyezve és huszezer hektoliter vizet képes magába fogadni. A vízvezeték csövei behálózák az egész királyi várat minden melléképületeivel és a kertekkel. Különösen a nagy sétatertre nézve nagy nyereség a vízvezeték bevitel, mert az öntözés könnyű szerezni levén végbevihető, a virágok és az egész növényzet bujább fejlődése van általa biztosítva. Így a közönségnek, mely a kertet látogatja, szintén fokozva lesz az élvezete. A vízvezeték lenyulik a várhoz tartozó krisztinavárosi épületbe is, az alagutól jobbra.

(RUDOLF KORONAHERCZEG), aug. hó végén hosszabb tartózkodásra Triesztbe érkezik és a miramari várban fog lakni. Ő felsége kíséretében lesz. gr. Bombelles főudvarmester; ő felsége jelen lesz a »Prinz Eugen« nevű épülőfélben levő páncélos fregattenak tengerre bocsátásánál.

(KIRÁLYI ADOMÁNY.) Ő felsége a király jun 26-án kelt elhatározásával megengedte, hogy a civilistának művészi czélokra szánt részéből 3 éven át 10—10 ezer frt, tehát összesen 30.000 frt utalványoztassék ki az országos magyar képzőművészeti társulatnak a sugárúti műcsarnok mellett fekvő telek megvételére. A király e nagylelkű adománya által legközelebb az lesz elérve, hogy a pusztai telek, mely az országos mintarajztanodával és a műcsarnokkal összefüggő komplexumot képez, nem jut magántulajdonos kezére, ki talán rajta e két épület stíljétől eltérő, vagy éppen stíltelen bérházat építené. Másodszor el lesz érve az adakozás által az, hogy azon két épületnek közelében a nemzeti művészetnek még egy új otthona építtetik, hol az országos zene-akadémia fog fölállíttatni, czélszerű hangversenyterem építtetni, s festészeti műtermek fognak nyíltatni, s kitűnő festészeink ott végezhetik nagyobb műveiket, s tehetséges kezdők kiképezhetik magukat a mesterek mintáin.

(A KIR. TÁBLÁNAK) hétfőn érdekes ünnepe volt. Szabó Miklós táblai elnök tudvalevőleg a Lipótrend közép-keresztjével díszített föl. Kovács Kálmán miniszteri tanácsos, mint az igazságügyminiszter megbízottja, hétfőn 10 órakor nyújtotta át a rendjelet Szabó Miklósnak, az egész kir. tábla, s az első és legfelső bíróságok számos tagja előtt. A miniszteri küldött emelkedett hangulattal beszédében emelte ki ez alkalommal a kitüntetett férfit érdemeit; majd Fabinyi Theofil királyi táblai alelnök fejezte ki lelkes szavakban az összegyűlt hallgatóság szerencsekívánátát ez ünnepélyes alkalomból. Szabó Miklós megrögzött válasza az üdvözlő beszédekre. Hangsúlyozta, hogy nem annyira személyes szolgálatainak köszöni e kitüntetést, mint inkább azon szolgálatoknak, melyek a kir. táblának, mint testületnek érdemét képezik. Ezen legfelsőbb kitüntetés — ugymond — kiváló fontosságu azon tekintetben is, hogy az igazságszolgáltatásra vonatkozólag esetleg tán fenforgó ellentétes véleményeket megszünteti. Szabó beszéde után az ünnepély a jelen voltak lelkes éljenzése közt véget ért.

(A TÖRÖKÖS ÉSZJÁRÁS.) Egy ismert fővárosi orvosnak, ki sok időt töltött keleten s csak nem rég tért vissza, van egy hat éves fia. Zömök, fekete szemű, komoly kis ember, és magyarul alig tud még többet, mint

ezt: »Kérem alássan! Én csak törökül beszélek, mert Stambulban születtem, de nem sokára megtanulom a magyart is jól.« A minap az apa néhány látogatójának bemutatta a »kücsük efendi«-t (kis urat,) ki egy kicsit vadóc természetű levén, mint minden török gyerek, szörnyű rosszul érezte magát a szemek keresztfüzében. Végre fölzsabadította őt atyja, mondván neki törökül: »Most elmehetsz. Mondd ezeknek az uraknak magyarul, hogy a kertbe mégy, fölkeresni a bátyádat.« »Igen, de én tudom jól, hogy a bátyám nincs a kertben.« »Nos mindegy. Csak mondd rá; így illik az.« »De én nem hazudom ám!« szólt a »kücsük efendi« ráemelve nagy, sötét szeméit atyjára, ki rögtön lefordítá a dialógot vendégeinek, s ezek nem győzték összevissza csókolni az apró török urat becsületes őszinte észjárásáért.

(AZ ÁRTÉZI KUT) sikerülte kétségen kívülé lett. A vízoszlop a 930 méter mély furt lukban a Duna zeruspontja fölött már 39 lábnyi magasságra emelkedett s e szerint 4 lábbal magasabban áll, mint a gépház padlata. A furással most egyelőre föl hagyják és a munkát a majdan fölfakadó forrás káváására, stbre fordítják. Ugy hiszik, hogy legfőlebb hat hét alatt készen lesz a kut.

(DEBRECZENI TORPEDÓ.) Egy debreczeni polgár tanyáján házat akart építtetni, s erre nézve az ácsal és kőműves már meg is alkudott. A kőműves azonban a megállapított alkut utóbb oly kedvezőtlennek találta, hogy megcsalottnak vélvén magát, elhatározá bosszút állani. Nemtelen tervének kivételére az épület egyik falába építés közben jókora üreget készített s abba a ház légherőpitése céljából puskaport akart elhelyezni. Szerencsére azonban megittasodva maga árulta el gonosz szándékát, s így az újfajta torpedó eltávolításáról, késztőjének pedig bebörtönözéséről még ideje korán lehetett gondoskodni.

(HÁZASSÁG TAKARÉKOSSÁGBÓL.) Ezelőtt néhány nappal tartá a b.-hunyadi államiskola záróünnepélyét, mely a város intelligenciájának megjelenése folytán egy kedélyes táncmulatsággá nőtte ki magát. A helybeli birtokos Barcsay Domokos, hogy ez ünnepélyt még emlékezetesebbé tegye, kötelezte magát, hogy ha most bármely pár házassági czélját előtte kijelenti és azonnal gyűrűt vált, — lakodalmi költségeit ő fogja fizetni. Ez az ifjúság körében nagy mozgalmat idézett elő. Néhány percz múlva csakugyan előáll egyik helybeli fiatal tanító, karján vezette az intézet egyik tanítónőjét, — s kijelenti házassági akaratát. Lón nagy éljenzés. A gyűrűcsere azonnal megtörténvén — az iskolai ünnepélyből eljegyzési ünnepély lön.

(SZÁZADIK ÉVFORDULÓJÁT) üli a szombathelyi püspökség aug. 20-án. Szabó Imre püspök ez alkalommal körlevelet intézett egyházmegyéje papságához, melyben a püspökség történetére vonatkozólag a következőket mondja: Mária Terézia nőkirály 1777. febr. hava 17-ről adta ki fejedelmi okiratát, melynek erejével egész Vasmegyét a győri, a zalaegerszegi kerületet a zágrábi püspökségekből kiszakította, s legfőbb egyházzérendő jogánál fogva önálló püspökséggé alakította, melyet Szombathely kiváltságos városáról rendelt nevezetű, mint a melynek kebelében az ujjonnan felállított egyházmegyének püspöke székesegyházi káptalanával együtt székelni fog. Ugyanazon évben és napon felső-szopori Szily János tinini választott és fölszentelt püspököt, a győri székesegyház kanonokját és vázsonkeői gr. Zichy Ferencz győri püspöknek püspöki segédjét szombathelyi püspökké nevezte ki, kit ugyanazon év aug 20-án iktatott be székebe gr Batthyányi József hercegprímás.

(FALUSI BIRÁK A KIRÁLY ELŐTT.) A kisbirtokosok földhitelintézetének küldöttségét jul. 5-én fogadta a király. Igen érdekes beszélgetés folyt ő felsége és a két falusi bíró közt, kiket az udvar fénye legkevesebb zavarba sem hozott s kik a legfesztelebb őszinteséggel válaszoltak ő felségének. — Az egyik falusi bíró »kegyelmes királynak«, másik »méltóságának« titulázta a királyt s teljes őszinteséggel mondá ő felségének: »Bizony minden bizodalunk méltóságába van, kérjük is nagyon, vegyen bennünket szegény földnépét kegyes pártfogásába, mert biz isten különben elpusztulunk.« Ő felségét különösen érdekelte az egyszerű falusi népfesztelessége és miután még egyszer biztosította a küldöttséget legmagasabb pártfogásáról, kegyelmesen elbocsátotta.

(SIRBOLT-SZENTELÉS ACSÁN.) Egy megrögzött gyászszertartás ment Acsán végbe f. h. 4-én. Ugyanis a báró Prónay Dezső ur által, szüleinek emelt díszes sirboltban egy nagy sarcophagba helyeztetett el néhai báró Prónay Gábor v. b. t. tanácsos. A sir mauthauseni gránitból készült; a zárkövet egy alabastrom koszoru ékíti, alatta a családi czimer, a megboldogult rendjeleivel. — Két oldalt díszes állványokon fekszenek anyja

és neje. A gyászaborult csaiád szívszaggató látványt nyújtott. Az egyszerű szertartást a helybeli lelkész Melcer Gyula egy alkalmi imával végezte, és az új sirboltot megáldotta. A sarcophagot Dunajszky készítette. Béke poraiknak!

(AZ AGGTELEKI BARLANGBAN báró Nyáry Jenő és Péchy Jenő mult nyáron megkezdett s tudományos szempontból fényes sikerre vezetett régészeti ásataikat augusztus elején ismét folytatni fogják, melyben most Tallóczy Lajos is részt veend. A mult nyáron ásott koponyák közül egyet, melyen 4 óriási vágás és az egész balhomlokson és szemet ellepő zuzás észleltetett, több ős állatesont maradványokkal e napokban küldtek el megtekintés végett Berlinbe Virchovnak, ki ez ásatokok iránt nagy érd klóddal viseltetik.

(A FRANCZIÁK FÖLDRAJZI ISMERETEI.) Egyike hazánk legszeretettebb és legképzettebb főurainak Franciaországban a vichy-i postahivatalnál egy küldeményt adott fel, mely Budapestre volt czimezve. Az ottani postahivatalnok azonban kereken megtagadta a felvételt, mert, ugymond, Budapest sehol a világon nem létezik, s csak azon fenyegetésre, hogy eljárása miatt a fősőségnél fog bepanaszoltatni, szánta magát a küldemény átvételére, ekkor is csak úgy, ha a feladó állomásról állomásra mutatja ki az utat, melyen a küldeménynek Budapest felé kell menni.

(A ZENEAKADÉMIA) Simonffy Kálmán, élete fogytáig, évenként husz darab arany ösztöndíj-alapítványt tett oly növendékek számára, kik magukat a magyar zene elméleti és gyakorlati terén kitüntetik. A mult hó utolsó napján tartott nagy hangverseny után át is adta a husz aranyat s az akadémia igazgatóságát, a vele tartott értekezlet után arra kérte föl, hogy három-három aranyat Lépešy Ilonának és Kalmár Lenkének sziveskedjék átadni, kettőt-kettőt pedig Nobl Irénnek és Gosztönyi Bélának mint előadónak; továbbá három-három Szvoboda Károlynak és Farkas Ödönnek, mint szerzőknek; kettőt-kettőt pedig Nikó Hortense-nek és Weisz Józsefnek, mint saját szerzeményi kísérletek bemutatónak, további tevékenységre való buzdításul.

(EGY MEGYEHÁZ KIRABOLTATÁSA.) Balassa Gyarmaton, a mult hó 30-ának éjjelén, kirabolták a megyeházat. A rablók először betörték az államügyészség hivatalába, s ennek három szobáját kimotozták, a Wertheim-sekreányt azonban fel nem törhették, de egy revolvert találtak az asztalon, s azt vitték el. — Innét felmentek az emeletre a törvényszéki levéltárba. Itt feltörték három ajtót a mig az irodaigazgató szobájába juthattak; az irodaigazgató vasládájába hivatalos pénzek voltak letéteményezve, a vasládát feltörték, s a pénzeket és egy takarékpénztári könyvet elvittek, készpénz és takarékpénztári értékben körülbelül 3000 frt. A dologban az a nevezetes, hogy ámbár a megyeházban 3—4 szerez ör van felállítva és ott lakik a főcsendbiztos is pandurjaival, a rablás mégis megeshetett.

(BUDAPEST NÉPESSÉGE.) A főváros kilencz választókerületre való felosztása alkalmával a statisztikai hivatal jelentést küldött a tanácsához. Megemlítjük a következő adatokat belőle. A főváros összes népessége (1876-ban 295,000 volt) hozzá adva amaz öt ezer embert mely Budán az összeírásakor kimaradt, háromszáz-ezerre megy. Minden harmincz-harminczötezer lakos képez itt egy választókerületet. A budai oldal népessége 70,000 lakosból áll.

(A KOSSUTH BANKÓERT) Bécsben sem itélik már el az embert. Egy cigaretté-papirgyárban alkalmazott fiatal ember állt ott a törvényszék előtt legközelebb; kinek ládjában — motozás közben — egy öt forintost is találtak. Az ügyész vádlottat az 1854. apr. 24-én kiadott rendeletre hivatkozva ezért is el akarta ítéltetni. A védő ügyvéd azon principiummal állva elő, hogy a politikai viszonyok megváltoztak, s hogy »cessante ratione legis, cessat lex ipsa«: a törvényszék vádlottat e vádalól felmentette.

(TIZ ÉV MULVA.) Gömör egyik hegyvölgyes falucskájában mintegy tiz év előtt eltűnt egy szegény család egyetlen gyermeke: a kis Juczi, vele a háznak bibliai »korsója«: egy szép fekete kecske, mely nem csak a kis leánynak adott tápot, hanem gondoskodott az egész családról. A szegény apa napokig, hetekig kereste a leánykát, bejárta a környék hegyeit, falvait, bepillantott kecsketartó gazdák udvaraiba, hanem bizony ott nem találta se leánykáját, se a kecskéjét. Megsiraták gyermeküket s aztán csak úgy emlékeztek rá, mint halottra. A kis halott ez idő alatt karcsuvá pöndörödvé, egy másik faluban barna-piros arczával és kökényszemeivel bolondította a falu legényeit s bizony észbe se jutott, hogy ő tulajdonképp nem »árva Jutka«, mert hát apja, anyja még most is éldegélnek csöndesen tul a hegyeken a szalmás kis kunyhóban, s esténként szelid